

BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

RİSK BÜLTENİ

Risk Yönetimi Dairesi

NİSAN
2010

| 06

**BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

RİSK BÜLTENİ
(Nisan 2010)

Bilgi ve Önerileriniz İçin:

Risk Yönetimi Dairesi

E-posta: risk@bddk.org.tr

Tel: (212) 337 72 72

Faks: (212) 337 71 66

BU BÜLTEN KAMUOYUNU BİLGİLENDİRME AMACIYLA HAZIRLANMIŞTIR. BÜLTENDE YER ALAN BİLGİLERE DAYANARAK ALINACAK KARARLARIN SONUÇLARINDAN BDDK SORUMLU TUTULAMAZ. BÜLTENDEN KAYNAK GÖSTERİLMEK SURETİYLE ALINTI YAPILABİLİR.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
ATATÜRK BULVARI NO: 191 06680 KAVAKLIDERE ANKARA-TÜRKİYE

İLETİŞİM BİLGİLERİ: RİSK YÖNETİMİ DAİRESİ
TEL: (212) 337 72 72, FAKS: (212) 337 71 66
www.bddk.org.tr E-posta: risk@bddk.org.tr

BU YAYIN TÜM İÇERİĞİ İLE BDDK İNTERNET SAYFASINDA YER ALMAKTADIR.

BDDK AROKS DOKÜMAN MERKEZİNDE 110 ADET BASILMIŞTIR.

BASIM TARİHİ: NİSAN 2010

İÇİNDEKİLER

I. DENETİM OTORİTELERİ VE DÜZENLEMELER.....	1
A. CRD Değişiklik Taslağı (CRD IV)	1
B. CEBS: Risk Yönetimi İçin İleri Seviye İlkeler.....	1
C. CEBS: CRD 122a'da Değişiklik İçin Tavsiyeler.....	2
D. CEBS: Kredi Derecelendirme Kuruluşlarının Tanınmasına İlişkin İlkeler.....	3
E. CEBS: Finansal Krizden Öğrenilenler	3
F. CEBS – Ortak Raporlama Formatı Güncellemesi.....	4
G. FED: Faiz Oranı Riski Yönetimi Konusunda Hatırlatıcı Tavsiye Metni.....	4
H. FED: Denetim Otoriteleri ve Eyalet Denetçilerinin Likidite Riski Yönetimi için Ortak Politika Metni	5
I. CEBS: Likidite Maliyet Paylaşımı İlkeleri-İstisnaları	5
J. CEBS: Büyük Risklerle İlgili Yeni CRD Madde 106(2) c ve d Bentlerine İlişkin İstisnaları İlkeler	6
II. ULUSLARARASI KURULUŞLARIN ÇALIŞMALARI	7
A. BIS.....	7
1. Merkez Bankası ve Denetim Otoritesi Başkanları Grubu Toplantısı	7
2. Kurumsal Yönetim İlkeleri.....	8
3. Sınırötesi Çözümleme Grubu Tavsiyeleri.....	8
4. Ortak Forum Raporu	9
5. Ödeme/Takas Sistemleri Standartları	10
6. Mikrofinans Uygulamaları ve Bankacılık Gözetimi İçin Temel İlkeler	10
7. Fon Piyasalarında Direnç ve İşleyiş	11
8. Ücretlendirme İlke ve Standartları Değerlendirme Metodolojisi	12
9. Denetim Otoritesi Heyetlerine İlişkin İstisnaları İlkeler.....	12
B. FSB.....	13
1. Sağlam Ücretlendirme Uygulama Prensipleri	13
2. Uluslararası İşbirliği ve Bilgi Paylaşımı Standartlarına İlişkin İnisyatifler	14
III. DİĞER	14
A. MAKALE/RAPOR	14
IMF.....	14
BIS.....	18
World Bank.....	19
B. HABERLER	20
1. BIS: Yeni Başkan Noyer	20

KISALTMALAR

- BCBS** : Basel Bankacılık Denetim Komitesi - Basel Committee on Banking Supervision
- BIS** : Uluslararası Ödemeler Bankası - Bank for International Settlements
- CEBS** : Avrupa Bankacılık Denetim Otoriteleri Komitesi
Committee of European Banking Supervisors
- CRA** : Kredi Derecelendirme Kuruluşu-Credit Rating Agency
- CRD** : Sermaye Yeterliliği Direktifi (2006/48-49) - Capital Requirements Directive
- CRO** : Risk Baş Yöneticisi - Chief Risk Officer
- CSBS** : Eyalet Bankaları Denetçileri Konferansı - Conference of State Bank Supervisors
- ECAI** : Yetkilendirilmiş Kredi Derecelendirme Kuruluşu
External Credit Assessment Institution
- EFC** : Avrupa Birliği Ekonomik ve Finansal Komitesi
EU Economic and Financial Committee
- IAS** : Uluslararası Muhasebe Standardı -International Accounting Standart
- IAIS** : Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği
International Association of Insurance Supervisors
- ICAAP** : İçsel Sermaye Değerlendirme Süreci
Internal Capital Adequacy Assessment Process
- IOSCO** : Uluslararası Sermaye Piyasası Kurumları Teşkilatı
International Organization of Securities Commissions
- IMF** : Uluslararası Para Fonu - International Monetary Fund
- IFRS** : Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
International Financial Reporting Standarts
- FATF** : Mali Eylem Görev Gücü - Financial Action Task Force
- FSF** : Finansal İstikrar Forumu- Financial Stability Forum (Yeni Adıyla FSB)
- FSB** : Finansal İstikrar Kurulu-Financial Stability Board (Eski adıyla FSF)
- SREP** : Denetim Otoritesi Gözden Geçirme Süreci
Supervisory Review and Evaluation Process

I. DENETİM OTORİTELERİ VE DÜZENLEMELER

A. CRD Değişiklik Taslağı (CRD IV)

Avrupa Komisyonu Kasım 2009'da CRD'de yapılan (Risk Bülteni 5 inci sayısında yer verilmişti) ve yapmayı planladığı değişikliklere ilişkin yayımlanmış olduğu metinlere, Şubat ayı sonunda bir ilave daha yapmıştır. "CRD IV" olarak adlandırılan bu değişiklik paketi G20 ülkelerinin 2009 yılında Pittsburgh'da yapmış olduğu zirve sonucunda hazırlanmıştır ve aşağıda yer alan 7 ana başlıkta değişiklikler içermektedir:

- 1) **Likidite Standartları:** Likidite rasyosu uygulamasını içeren ve uzun dönemde de likidite yeterliliğini hedefleyen yeni kurallar.
- 2) **Sermayenin Tanımı:** Sermaye tabanının kalitesinin, tutarlılığının ve şeffaflığının artırılması.
- 3) **Kaldıraç oranı:** Basel II kurallarına ilave olarak bir kaldıraç oranı uygulamasının getirilmesi ve bunun denetlenmesi.
- 4) **Karşı taraf kredi riski:** Repo işlemleri ve türev işlemlerden kaynaklanan karşı taraf riskine ilişkin daha sağlam sermaye yeterliliği kuralları getirilmesi.
- 5) **Dönemsellik etkisinin engellenmesi:** Sermaye yeterliliği kurallarının ekonomik döngülere zıt şekilde ayarlanarak kriz dönemlerini derinleştirmek yerine krizden çıkışa yardımcı olacak bir yapıya kavuşturulması ve böylece bankacılık sisteminin istikrarının korunması.
- 6) **Sistemik risk açısından önemli finansal kurumlar:** Söz konusu kuruluşlara ilişkin getirilecek kurallar üzerinde komisyonun çalışmaları devam etmektedir.
- 7) **Bankacılığa ilişkin tek bir mevzuatın oluşturulması:** Komisyon bankacılık mevzuatının tüm Avrupa'da yeknesak bir hal alması için bazı kurallar öngörmektedir.

Kaynak: Possible Further Changes to the Capital Requirements Directive

Link: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2010/crd4_en.htm

B. CEBS: Risk Yönetimi İçin İleri Seviye İlkeler

CEBS "Risk Yönetimi İçin İleri Seviye İlkeler" dokümanını yayımlamıştır. Bu ilkelerin kuruluşlarca İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Sürecinde (ICAAP) ve denetim otoritelerince Denetim Otoritesi Gözden Geçirme Sürecinde (SREP) dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

Avrupa Birliği Ekonomik ve Finansal Komitesi'nin (EFC) CEBS'ten geliştirilmiş risk yönetimi ilkeleri oluşturması talebini takiben CEBS hali hazırda mevcut olan risk yönetimi ilkelerinin bir değerlendirmesini yapmıştır. Bu değerlendirme sonucunda Avrupa Birliği ve uluslararası denetim yapılarının kapsamlı ilkeler ürettiği kanaatine varılmıştır. Ancak, aynı değerlendirme risk yönetimi ilkelerinin kapsamının dağınık olduğunu ve bunun son finansal krizde bazı zafiyetlere sebep olduğunu da ortaya çıkarmıştır. Söz konusu ilkeler metninde yönetim ve risk kültürü, risk iştahı ve risk toleransı, CRO'nun (Chief Risk Officer) rolü ve risk yönetimi fonksiyonu, risk modelleri ve

risk yönetimine entegrasyonu, yeni ürün onay politikası ve süreci gibi konulardaki zafiyet oluşan alanlara ilişkin yol gösterilmeye çalışılmıştır.

İlkelerle, organizasyonlar içinde risk yönetimi fonksiyonunun geliştirilerek risk kültürünün güçlendirilmesine çalışılmaktadır. Faaliyetlerin doğasının ve taşıdığı risklerin tam olarak anlaşılması, organizasyonların stratejileri ve devam eden faaliyetleri içindeki risklerin sağlıklı bir şekilde fark edilmesini kolaylaştırmaktadır. Bu durum kararların sadece kantitatif modellere dayandırılarak değil kalitatif değerlendirmeler de yapılarak alınması gerektiği sonucunu doğurmaktadır. Ayrıca bu, yeni ürünlerin onaylanması için de geçerlidir.

Yayımlanan İleri Seviye Risk Yönetimi İlkelerinin hazırlanması sırasında CEBS piyasa katılımcılarının Nisan 2009'da yayımlanan istişare metnine verdikleri yorumlardan da faydalanmıştır.

CEBS'in beklentisi, üyelerin ilkeleri en geç 31 Aralık 2010 tarihine kadar uygulaması yönündedir. Bu ilkeler daha çok büyük ve karmaşık yapıları organizasyonlar için amaçlanmıştır. Ancak orantılılık prensibine göre bir organizasyonun büyüklüğü, karmaşıklığı ve yapısı dikkate alınarak herhangi bir kuruluşa da bu ilkelerin uygulanması mümkündür.

İlkelerin Türkçe metnine ekte yer verilmiştir (EK 1).

Kaynak: High level principles for risk management

Link: <http://www.c-eps.org/Publications/Standards-Guidelines/CEBS-High-Level-Principles-for-Risk-Management.aspx>

C. CEBS: CRD 122a'da Değişiklik İçin Tavsiyeler

CEBS denetim otoritelerinin yapacağı açıklamalara ilişkin olarak gözden geçirilmiş ilkeler yayımlamıştır.

CEBS 2007 yılından beri web tabanlı bir açıklama çerçevesini kullanmaktadır. Son açıklama çerçevesi; düzenleme hükümleri, CRD seçeneklerinin ve inisiyatiflerinin uygulanması, denetime ilişkin kuralların uygulanması, CRD'nin uygulanmasına ilişkin istatistiksel veri ve raporlamaya ilişkin açıklamaları içermektedir. CEBS, ilkelerin gözden geçirilmesi amacıyla daha evvel kamuya açılmış olan istişare metnine gelen yorumları kullanmıştır. CEBS ve ulusal denetim otoriteleri gözden geçirilmiş ilkeleri, bazı istisnalar hariç olmak üzere 31 Mart 2010 tarihine kadar uygulamaya başlayacaktır.

Kaynak: CEBS Guidelines on Supervisory Disclosure1 - Revised

Link: <http://www.c-eps.org/Publications/Standards-Guidelines/CEBS-Revised-Guidelines-on-Supervisory-Disclosure.aspx>

D. CEBS: Kredi Derecelendirme Kuruluşlarının Tanınmasına İlişkin İlkeler

CEBS 20 Ocak 2006'da yayımladığı “Kredi Derecelendirme Kuruluşlarının Tanınmasına İlişkin İlkeler” için yaptığı gözden geçirmenin istişari dokümanını yayımlamıştır.

Kredi derecelendirme kuruluşlarını düzenleyen EC 1060/2009 sayılı AB düzenlemesi ile CRD arasındaki tutarlılığı sağlamak üzere madde 81(2) ve 97(2)'de değişiklik yapılarak aynı işin tekrarlanması ve AB'de kredi derecelendirme kuruluşu olarak kayıt edilen bir kuruluşun tanınması (ECAI olarak) sürecindeki yükün azaltılması sağlanmıştır.

Bu aşamada CEBS AB'de daha önce derecelendirme kuruluşları düzenlemesine göre kayıt edilmiş bir derecelendirme kuruluşunun bağımsız derecelendirme kuruluşu (ECAI) olarak tanınabilmesi için öncelikle “Kredibilite ve Piyasada Kabulün” ile “Şeffaflık ve Açıklama” kriterlerinin teknik değerlendirmesinin yapılmasının yeterli olacağını belirtmiştir. Geri kalan teknik değerlendirmeler kuruluşun AB içerisinde derecelendirme kuruluşu olarak kayıt altına alınması (CRA olarak) esnasında yapılacaktır. Ayrıca CEBS değerlendirilecek bu iki teknik başlığın nasıl algılanması gerektiğini de gözden geçirmiştir.

İstişari ilkeler metni 9 Nisan 2010 tarihine kadar görüşe açık olacaktır.

Kaynak: CEBS draft revised guidelines on the recognition of ECAIs

Link: <http://www.c-eps.org/Publications/Consultation-Papers/All-consultations/CP31-CP40/CP37.aspx>

E. CEBS: Finansal Krizden Öğrenilenler

CEBS daha önce yayımladığı finansal kriz durumlarında bankaların yapacağı açıklamalara ilişkin ilkeleri içeren “Finansal Krizden Öğrenilenler” başlıklı istişare metnine ilişkin olarak çeşitli taraflardan gelen yorumları ve tartışma konularını özetleyerek yayımlamıştır.

Bu konuya ilişkin olarak en fazla 3 ay içerisinde bir geri bildirim dokümanı yayımlanacağı duyurulmuştur.

Nihai ilkelerin duyurulacağı sonuç dokümanı ise 2010'un ikinci çeyreğinde beklenmektedir.

Kaynak: CEBS Public hearing on its draft disclosure guidelines reflecting the lessons learnt from the financial crisis

Link: <http://www.c-eps.org/Aboutus/Key-Dates/2010/CEBS-organises-a-public-hearing-on-its-draft-discl.aspx>

F. CEBS – Ortak Raporlama Formatı Güncellemesi

CEBS ortak rapor formatına ilişkin olarak gözden geçirilmiş bir çerçeveyi yayımlamıştır. Ortak raporlama şablonları CRD’de yapılan değişiklikleri yansıtacak ve 31 Aralık 2010’dan itibaren geçerli olacaktır.

Bu değişikliklerin ortak rapor formatında şu etkileri yaratacağı beklenmektedir:

- Hibrit sermaye araçlarının kullanımı da ele alınarak yapılan yeni sermaye tanımına ilişkin CRD değişikliği Sermaye Yeterliliği şablonlarını etkileyecektir.
- Risk tutarı hükümlerine ilişkin CRD değişiklikleri Standart ve İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım Raporlamalarını etkileyecektir.
- Seküritizasyona ilişkin formlar artık CRD saklama şartlarını da içerecektir.
- Operasyonel Risk formlarındaki güncellemeler yeni bir faaliyet kolu oluşturulmasına ilişkin olacaktır.

CEBS ayrıca ortak raporlama ilkeleri ile ilgili olarak da çalışma yapmaktadır. Değişiklik yapılan CRD’nin 74. maddesine göre; Otoriteler 31 Aralık 2012 itibariyle ortak raporlama tarihleri ve formatı kullanacaktır. Bu amaçla CEBS 1 Ocak 2012 tarihine kadar ilkeler yayımlayacaktır.

Kaynak: CEBS Revised Guidelines on Common Reporting

Link: <http://www.c-eps.org/Publications/Standards-Guidelines/CEBS-publishes-revised-guidelines-on-common-report.aspx>

G. FED: Faiz Oranı Riski Yönetimi Konusunda Hatırlatıcı Tavsiye Metni

FED Faiz Oranı Riski’nin iyi yönetimi için ilkelere ilişkin beklentilerini açıklayan hatırlatıcı bir tavsiye metni yayımlamıştır.

Bu metin diğer denetim otoriteleri tarafından da benimsenmiş ve faiz oranı riskine ilişkin kurumsal yönetim, politika ve süreçler, risk ölçüm ve izleme sistemleri, stres testleri ve iç kontrol faaliyetlerine değinmektedir. Ayrıca mevcut olan ilkelere açıklık getirilmekte ve risk yöneticilerinin kullandığı yapısal faiz oranı riski yönetimi teknikleri açıklanmaktadır.

Dokümanda faiz oranı riskinin sadece tanımlanması ve ölçülmesinin yeterli olmadığı, riskin kontrol altında tutulması gerektiği vurgulanmaktadır. Eğer bir kuruluş kazancının ve sermayesinin faiz oranı riskini destekleyecek oranda olmadığını görürse riskini azaltacak tedbirler almalıdır.

Kaynak: Release Date: January 7, 2010

Link: <http://www.federalreserve.gov/newsevents/press/bcreg/20100107a.htm>

H. FED: Denetim Otoriteleri ve Eyalet Denetçilerinin Likidite Riski Yönetimi için Ortak Politika Metni

Federal Bankacılık Otoriteleri, Eyalet Bankaları Denetçileri Konferansı ile birlikte güçlü fonlama ve likidite riski yönetimi için beklentilerini açıklayan bir politika metni yayımlamıştır. Bu politika metni otoritelerin her biri tarafından kabul edilmiş ve daha önce açıklanan likidite riski yönetimi ilkelerini özetlemekte ve gerektiği yerlerde BIS'in 2008 yılında çıkardığı Likidite Riski Yönetimi İlkelerini takviye etmektedir. Bahsi geçen politika metni;

- Nakit akışı projeksiyonlarının,
- Fonlama kaynaklarının çeşitlendirilmesinin,
- Stres testlerinin,
- Likit varlıklardan oluşan tamponun,
- İyi geliştirilmiş resmi bir acil fonlama planının

likidite riski yönetimi için öncelikli araçlar olduğunun önemini vurgulamaktadır. Otoriteler kuruluşların yapıları, karmaşıklığı ve büyüklükleri ile orantılı süreçler ve sistemler kullanmalarını beklemektedir.

Kaynak: Interagency Policy Statement on Funding and Liquidity Risk Management

Link: <http://www.federalreserve.gov/newsevents/press/bcreg/bcreg20100317.pdf>

I. CEBS: Likidite Maliyet Paylaşımı İlkeleri-İstişari

CEBS istişari "Likidite Maliyet Fayda Paylaşımı İlkeleri" yayımlamıştır. Eylül 2008'de yayımlanan Avrupa Komisyonu'na Likidite Riski Yönetimi Tavsiyesi ve Eylül 2009 CRD'de "likidite riskinin tanımlanması, ölçülmesi ve izlenmesi için güçlü politika, süreç ve sistemlerin" oluşturulması için çağrı yapan değişikliklerin ardından CEBS likidite maliyetinin paylaşılması için çalışmalarını başlatmıştır.

CEBS ilkelerinin ana amacı, kuruluşlara likidite maliyet, fayda ve risklerini de içeren uygun fon tahsisi mekanizmaları oluşturulurken veya gözden geçirilirken düşünülecek ana konulara ilişkin

ileri seviye yönlendirme sağlamaktır. Böylelikle likidite maliyeti kavramı sadece doğrudan fonlama maliyetini değil acil likidite desteği gibi dolaylı maliyetleri de kapsamaktadır.

İlkeler, likidite fayda maliyet paylaşırma mekanizmalarını kuruluşun likidite yönetimi çerçevesinde önemli bir katılımcı olarak görmektedir. İlkelerin ekinde bazı kuruluşlarda gözlenmiş bu tür mekanizmalara örnekler verilmektedir.

İlkelere ilk yorumlar 10 Haziran 2010 tarihine kadar verilecektir. Kamuya yapılacak duyuru tarihi ise 14 Nisan 2010 olarak planlanmıştır.

Kaynak: CEBS draft guidelines on liquidity cost benefit allocation

Link: <http://www.c-eps.org/Publications/Consultation-Papers/All-consultations/CP31-CP40/CP36.aspx>

J. CEBS: Büyük Risklerle İlgili Yeni CRD Madde 106(2) c ve d Bentlerine İlişkin İstisari İlkeler

CEBS CRD’de yapılan değişiklikler sonucu madde 106(2), (c) ve (d) bentlerinde yer alan hükümlerin CEBS’e verdiği görevler sebebi ile istisari ilkeler yayımlamıştır.

CRD II’de yer alan madde 106(2), (c) ve (d) bentleri “büyük risklerden bazı istisnaları” düzenlemektedir.

Kaynak: CEBS draft implementation guidelines on Article 106(2) (c) and (d) of Directive 2006/48/EC recast

Link: <http://www.c-eps.org/Publications/Consultation-Papers/All-consultations/CP31-CP40/CP38.aspx>

II. ULUSLARARASI KURULUŞLARIN ÇALIŞMALARI

A. BIS

1. Merkez Bankası ve Denetim Otoritesi Başkanları Grubu Toplantısı

Basel Bankacılık Denetim Komitesi'nin gözetim kurulu, Merkez Bankası ve Denetim Otoritesi Başkanları grubunun BIS merkezinde 10 Ocak 2010 tarihinde yaptığı toplantı sonrası BIS tarafından bir açıklama yapılmıştır (11 Ocak 2010).

Komite'nin Eylül 2009 kararlarının, BCBS tarafından somut bir tedbirler paketi haline dönüştürülmüş olması memnuniyetle karşılanmıştır (17 Aralık 2009 tarihinde açıklanan ve Risk Bülteni'nin 5 inci sayısında yer verilen "*Strengthening the resilience*" raporu ve "*International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring*" raporu). Merkez bankaları ve denetim otoriteleri başkanları reform paketinin yılsonuna kadar nihai hale getirilmesini talep etmişlerdir.

Merkez Bankası ve Denetim Otoritesi Başkanları, BCBS'in uluslararası sermaye ve likidite standartlarının düzey ve kalitesini artırmaya yönelik mikro-ihtiyati reformların yanı sıra döngüsellik ve sistemik riski ele alan makro-ihtiyati yaklaşımını memnuniyetle karşılamışlardır. Ayrıca aşağıda yer alan alanlarda rehberlik sunarak, gelişme sağlanmasının önemine değinmişlerdir:

- Beklenen kayıplara bağlı bir karşılık politikasının geliştirilmesi,
- Döngünün tersine işleyen bir sermaye tamponu yapısının ortaya konması,
- Sistemik öneme sahip bankaların riskinin değerlendirilmesi,
- Şartlı (contingent) sermaye ve dönüştürülebilir sermaye araçlarının yasal sermaye yapısındaki yerinin gözden geçirilmesi,
- Etki çalışmasının sonuçlarına göre, global minimum likidite standardının detaylarının belirlenmesi.

Yılsonuna kadar Başkanlara bu başlıkların her birine ilişkin somut öneriler sunulacaktır.

Başkanlar, asgari sermaye ve tampon düzeyinde yılsonunda nihai bir kalibrasyona ulaşmadan evvel Komite'nin, önerilen reformlar hakkında bankacılık sektörü ve daha geniş anlamda ekonomi üzerine etkileri de dâhil olmak üzere, kapsamlı istişare ve değerlendirme yapma yaklaşımını onaylamaktadırlar. Yeni global standartların amacı bankacılık sektörü istikrarı ve sürdürülebilir kredi büyümesi arasında daha iyi bir denge sağlanmasıdır.

Kalibrasyonu tamamlanmış standartların, finansal koşulların iyileşip, ekonomik canlanmadan emin olunacak 2010 sonuna kadar geliştirilmesi ve 2012 sonunda uygulanmaya başlanması amaçlanmaktadır. Yeni standartlara yumuşak bir geçiş sağlanması amacıyla kademeli geçişler ya da eski hükümlerin geçerli olduğu uygun uzunlukta dönemler olabilecektir.

Kaynak: Group of Central Bank Governors and Heads of Supervision reinforces Basel Committee reform package

Link: <http://www.bis.org/press/p100111.htm?sent=100111>

2. Kurumsal Yönetim İlkeleri

Basel Bankacılık Denetim Komitesi Kurumsal Yönetim İlkelerine ilişkin istişari bir doküman yayımlamıştır.

Basel Bankacılık Denetim Komitesi, bankaların ekonomi içindeki yeri veri alındığında, bankalardaki kurumsal yönetime, kamunun ve piyasanın hassasiyetini de dikkate alarak hem bankalar hem de uluslararası finansal sistem açısından özel bir önem vermektedir. Komite kurumsal yönetime ilişkin ilk ilkeleri 1999 yılında yayımlamış, bu ilkelerde 2006 yılında revizyona gitmiştir.

Krizden öğrenilen derslerle beraber Komite'nin yeni dokümanı (Principles for enhancing corporate governance) bankalar için en iyi uygulamaları belirlemeye çalışmaktadır. İlkelerin güçlendirildiği ana bölümler aşağıdadır:

- 1) Yönetim Kurulu'nun rolü
- 2) Yönetim Kurulu'nun nitelikleri ve oluşumu
- 3) CRO da dâhil olmak üzere, bağımsız bir risk yönetim fonksiyonunun önemi
- 4) Firmaya yaygın bir şekilde ve firma bazında risklerin sürekli bir şekilde izlenmesinin önemi
- 5) Yönetim Kurulu'nun ödeme sistemlerini gözetimi
- 6) Yönetim Kurulu ve üst yönetimin bankanın operasyonel yapısını ve risklerini anlaması

İlkeler aynı zamanda denetimcilerin bir yanda bankanın kurumsal yönetim politika ve uygulamalarını diğer yanda ise Komite'nin ilkelerinin uygulamasını düzenli olarak değerlendirmelerinin önemini vurgulamaktadır.

İlkelerin Türkçe metnine ekte yer verilmiştir (EK 2).

Kaynak: Principles for enhancing corporate governance

Link: <http://www.bis.org/publ/bcbs168.pdf>

3. Sınırötesi Çözümleme Grubu Tavsiyeleri

BIS Sınırötesi Banka Çözümlenmeleri Grubu, sınırötesi kriz çözümlenmelerine ilişkin hukuki ve politika yapılarına ilişkin geriye dönük taramaları ve 2007 yılında başlayan global finansal krizde öğrenilen dersler sonucunda bir dizi tavsiye yayımlamıştır. Kriz öncesi dönemde uluslararası finansal işlemlerin kapsamı, ölçeği ve karmaşıklığı tahmin edilemez bir hızla genişlerken, sınırötesi krizleri çözümlenecek araç ve teknikler aynı hızla gelişmemiştir. Kriz sırasında, müdahale tekniklerinde açıklar ve birçok ülkede çözümleme araç eksiklikleri ortaya çıkmıştır.

Basel Komitesi'nin tavsiyeleri, ulusal çözümleme gücünün ve uluslararası uygulamanın güçlendirilmesini amaçlamaktadır. Tavsiyeler, ayrıca kuruma-özel acil durum planı hazırlarken (ana ülke/evsahibi ülke olarak ya da banka olarak), finansal açıdan sıkıntılı dönemlerde dayanıklılığı artıracak ve gereken hızlı çözümleri kolaylaştıracak uygulanabilir ve güvenilir planların

geliştirilmesine rehberlik etmektedir. Buna ek olarak tavsiyeler netleştirme anlaşmaları, teminatlandırma, merkezi karşı-tarafların kullanılması gibi risk azaltım yöntemleri kullanımını teşvik ederek bulaşma etkisini azaltmayı amaçlamaktadır. Bu ve diğer tedbirler bir bankanın batması halinde piyasaya üzerindeki etkiyi sınırlamaya yardımcı olacaktır.

Komitenin tavsiyeleri aşağıdaki alanlara yöneliktir:

1. Etkin ulusal çözümlene yetkileri,
2. Finansal grupların koordinasyon içinde çözümlenmesine yönelik altyapı ,
3. Ulusal çözümlene tedbirlerinin yakınsaması,
4. Ulusal çözümlene tedbirlerinin sınırötesi etkileri,
5. Grup yapısı ve operasyonlarının karmaşıklık ve birbirine bağıllık düzeyinin azaltılması,
6. Düzgün bir çözümlene için önceden planlama yapılması,
7. Sınır-ötesi işbirliği ve bilgi paylaşımı,
8. Risk azaltım mekanizmalarının güçlendirilmesi,
9. Kontrat bağlantılarının transferi,
10. Çıkış stratejileri ve piyasa disiplini.

Kaynak: Report and Recommendations of the Cross-border Bank Resolution Group

Link: <http://www.bis.org/publ/bcbs169.pdf>

4. Ortak Forum Raporu

G20 tarafından FSB aracılığıyla hazırlanması istenen “Finansal Düzenleme Yapısı ve Kapsamı” başlıklı rapor, Ortak Forum (Joint Forum: BIS-IOSCO-IAIS) tarafından hazırlanarak kamuya duyurulmuştur.

Rapor, uluslararası bankacılık, menkul kıymet ve sigorta sektörlerinde finansal düzenleme farklılıkları nedeniyle ortaya çıkan sorunları incelemektedir. Ayrıca, bazı az denetlenen veya çok sıkı denetlenen kurum ve aktiviteleri özel olarak ele alarak, farklı finansal aktivitelere ilişkin düzenleme alanındaki boşluklar değerlendirilmektedir. Çalışmanın amacı mevcut düzenleme yapısı içerisinde sistemik risklerin tam olarak yakalanamadığı potansiyel alanların belirlenmesi ve finansal sisteme ilişkin düzenlemeleri güçlendirecek, gerekli iyileştirmeler için tavsiyelerde bulunulmasıdır.

Rapordaki tavsiyeler 5 alanı ele almaktadır:

- Benzer finansal ürünlere ilişkin olanlar da dâhil olmak üzere, üç sektör arasındaki düzenleme farklılıkları nedeniyle ortaya çıkan konular,
- Finansal grupların düzenlenmesi ve denetlenmesi (özellikle bu gruplar bünyesindeki, düzenlemeye tabi olmayan kuruluşlar),
- Konut amaçlı mortgage oluşturulması (özellikle mortgage sunan farklı kuruluşlarca düzenli olarak uygulanan asgari yüklenim standartları),
- Hedge fonlar (özellikle sistemik riske neden olabilecekler),
- Kredi riski transferi (özellikle CDS ve finansal garanti sigortası).

Kaynak: Review of the Differentiated Nature and Scope of Financial Regulation

Link: <http://www.bis.org/publ/joint24.pdf>

5. Ödeme/Takas Sistemleri Standartları

BIS Ödeme ve Takas Sistemleri Komitesi (CPSS) ve IOSCO Teknik Komitesi, finansal piyasa altyapısına (ödeme sistemleri, menkul kıymet takası ve merkezi karşı taraflar gibi) ilişkin mevcut standartlarını kapsamlı bir gözden geçirmeye tabi tutacaktır. Çalışma ile üç grup standart değerlendirilecektir:

- 1- Sistemik öneme sahip ödeme sistemleri için temel prensipler -2001 (*Core principles for systemically important payment systems*)
- 2- Menkul kıymet takas sistemleri için tavsiyeler-2001/2 (*Recommendations for securities settlement systems*)
- 3- Merkezi karşı taraflar için tavsiyeler -2004 (*Recommendations for central counterparties*)

Komiteler, standartların ilk yayımlanış tarihlerinden itibaren geçen zamanda ve kriz sürecinde edinilen deneyimle, standartların (gereken yerlerde) güçlendirilmesinin finansal piyasaların istikrarına katkıda bulunacağına inanmaktadır.

Çalışmalar CPSS üyesi merkez bankası temsilcileri ve IOSCO Teknik Komite üyesi menkul kıymet düzenleme otoriteleri tarafından yürütülecektir. IMF ve Dünya Bankası'nın da yer alacağı gözden geçirme, Finansal İstikrar Kurulu'nun finansal sistemdeki bağımlılık sonucu ortaya çıkan risklerin azaltılmasına yönelik çalışmalarının bir parçasını oluşturmaktadır.

Gözden geçirilmiş standart taslaklarının 2011 başlarında görüşe açılması planlanmaktadır.

Kaynak: Standards for payment, clearing and settlement systems: review by CPSS-IOSCO

Link: <http://www.bis.org/press/p100202.htm>

6. Mikrofinans Uygulamaları ve Bankacılık Gözetimi İçin Temel İlkeler

Basel Bankacılık Denetim Komitesi 9 Şubat 2010'da "Mikrofinans Uygulamaları ve Bankacılık Gözetimi İçin Temel İlkeler" raporunu görüşe açmıştır.

Rapor, gelir düzeyleri de farklı olan farklı ülkelerde, mevduat toplayan banka yada banka dışı mali kuruluşlarca sunulan mikrofinans uygulamalarına yönelik düzenlenme ve denetim yapısını incelemekte, Temel İlkelerin mikrofinansa uygulanması için rehberlik etmektedir.

Raporun ana sonuçları Temel İlkelerin genel olarak uygulanabilirliğine işaret etmekte ve 4 konuyu ön plana çıkarmaktadır:

- 1- Özellikle mikrofinansın finansal sistemde küçük paya sahip olduğu ama önemli sayıda küçük kuruluşun söz konusu olduğu durumlarda denetim kaynaklarının etkin tahsisi,
- 2- Denetim ekiplerinde, mikrofinans faaliyetlerinin (özellikle kredilerin) etkin olarak değerlendirilebilmesi için uzmanlık geliştirilmesi,
- 3- Klasik bankacılıktan farklılık gösterebilen ama hem küçük hem de büyük kuruluşlarda mikrofinans faaliyetlerine uygulanabilen, kabul görmüş kontrol ve denetim uygulamalarının tanınması,
- 4- Farklı kuruluş tiplerine göre izin verilen mikrofinans uygulamalarına ilişkin düzenlemelerde açıklık sağlanması.

Doküman 7 Mayıs 2010 tarihine kadar istişareye açıktır.

Kaynak: Microfinance activities and the Core Principles for Effective Banking Supervision

Link: <http://www.bis.org/publ/bcbs167.pdf>

7. Fon Piyasalarında Direnç ve İşleyiş

BIS bünyesinde yer alan Global Sistem Komitesi (CGFS) ve Piyasalar Komitesi orijinal adı “The Functioning and Resilience of Funding Markets” olan fonlama piyasalarındaki direnç ve bu piyasaların işleyişi hakkında ortak bir rapor yayımlamıştır.

Raporda finansal kriz döneminde fon piyasalarında yaşanan kesintiler incelenmiş, politika tepkileri değerlendirilmiş ve aşağıda yer alan dersler çıkarılmıştır:

- Uluslararası faaliyet gösteren bankaların vade uyumsuzlukları önemli bir kırılganlık oluşturmuştur, daha iyi izlenmeli ve yönetilmelidir.
- Kriz, döviz piyasalarındaki kırılganlıkları öne çıkarmıştır. Piyasa altyapısını geliştirmeyi hedefleyen girişimler memnuniyetle karşılanmakla beraber reform çabalarının iyi işlediği ispatlanmış olan piyasaları istemeden çökertmesine izin verilmemesine özen gösterilmelidir.
- Merkez bankası swap ve repo hatları ile döviz rezervlerinin kullanılması da dahil acil politika tedbirleri bu dönemde uygun ve etkili olmuştur. Politika yapıcılar farklı kriz senaryolarında esnek bir şekilde tepki verebilmek üzere, diğer uygulanabilir seçenekleri araştırmaya devam etmelidir.

Kaynak: The Functioning and Resilience of Funding Markets

Link: <http://www.bis.org/publ/cgfs37.pdf>

8. Ücretlendirme İlke ve Standartları Değerlendirme Metodolojisi

Basel Komite, “Ücretlendirme İlke ve Standartları Değerlendirme Metodolojisi” (Compensation Principles and Standards Assessment Methodology) isimli bir doküman yayımlamıştır.

Metodoloji bankalarda etkin ücretlendirme prensiplerinin geliştirilmesi ve etkin bir rekabet ortamının yaratılmasında etkili olan denetim yaklaşımlarını güçlendirmeyi hedeflemektedir.

Metodoloji denetimcilere bir firmanın FSB’nin (Financial Stability Board) “Etkin Ücretlendirmeye İlişkin Prensipleri”ne ve ilgili uygulama standartlarına uyumunu değerlendirme konusunda yardımcı olacaktır. FSB’nin ilkeleri ile tutarlı olarak metodoloji aşağıda yer alan temalar üzerine kurulmuştur:

1. Ücretlendirmenin etkin yönetimi,
2. Ücretlendirme ve ihtiyatlı risk üstleniminin etkin tahsisi,
3. Hak sahiplerinin etkin gözetimi ve müdahalesi.

Metodolojinin etkin risk yönetimi ve aşırı risk üstlenilmemesi konusunda doğru teşvikleri yaratacak, uygun ücretlendirme uygulamalarının kullanılmasını desteklemesi beklenmektedir. Basel Komitenin konuya ilişkin çalışmaları devam etmektedir. Zamanla metodolojinin genişlemesi ve değişmesi beklenmektedir.

Kaynak: Compensation Principles and Standards Assessment Methodology

Link: <http://www.bis.org/publ/bcbs166.pdf>

9. Denetim Otoritesi Heyetlerine İlişkin İstisari İlkeler

BIS, ‘Denetim Otoritesi Heyetlerine (Supervisory Colleges) İlişkin İyi Uygulama İlkeleri’ni istişare amacıyla görüşe açmıştır.

İlkeler Basel Komitesi’nin ana amaçlarından birini oluşturan denetim alanında işbirliğinin geliştirilmesi kapsamında ve G20 liderleri ile Finansal İstikrar Forumu’nun bu alandaki çabalarını desteklemek üzere hazırlanmıştır; Basel Komitesi’nin sınır-ötesi denetime ilişkin daha önceki yayınlarının eksiklerini gidermektedir.

İlkeler:

- Heyetlerin ana amacının, uluslararası bankacılık gruplarının denetiminde etkinliği desteklemek üzere, denetim otoriteleri arasında bilgi değişimi ve işbirliğinin geliştirilmesi olduğunu vurgulamaktadır.
- Değişime konu olabilecek farklı bilgi türleri ve iletişim kanallarına ilişkin rehberlik sağlamaktadır, ayrıca denetimciler arasında ortak çalışmayı teşvik etmektedir.
- Tüm bankalar için uygun tek bir heyet yapısının olamayacağını, bir heyetin çoklu yada değişken alt-gruplarının olacağını öngörmektedir. Her bir heyetin yapısı bankacılık grubunun niteliklerine ve denetime ilişkin özel ihtiyaçlara göre belirlenmelidir.
- Finansal krize cevaben ortaya çıkan politika belirleme çalışmalarını ve en son gelişmeleri dikkate almaktadır.

Kaynak: Good Practice Principles on Supervisory Colleges

Link: <http://www.bis.org/publ/bcbs170.pdf>

B. FSB**1. Sağlam Ücretlendirme Uygulama Prensipleri**

Finansal İstikrar Kurulu (FSB), uygulanmakta olan “Sağlam Ücretlendirme Uygulama Prensipleri”ne (Principles for Sound Compensation Practices) ve “Uygulama Standartları”na ilişkin ilerleme görüşlerini yayımlamıştır.

FSB'nin Prensipleri ve Standartları G20 liderlerinin Nisan 2009 Londra ve Eylül 2009 Pittsburg toplantılarında desteklenmiştir. Eylül 2009 Pittsburg toplantısında G20 liderleri, FSB'yi “FSB standartlarının uygulanmasının izlenmesi ve gerekli ilave önlemlerin Mart 2010'a kadar alınması” için görevlendirmiştir.

30 Mart 2010 tarihli görüşler FSB Sekreteryası altında Avusturya, Kanada, Hollanda, Singapur, Güney Afrika, İsviçre ve Basel Bankacılık Denetim ve Ekonomik Gelişim ve İşbirliği Komitesinden oluşan ekip tarafından hazırlanmıştır.

Ücretlendirmeye ilişkin müteakip gözden geçirmeler 2011'in 2 nci çeyreğine kadar tamamlanacaktır. Bu süreçte, sektörde ulusal uygulama ölçütlerinin etkilerinin gözlemlenmesine ilişkin daha fazla veriye sahip olunacaktır.

İlkelerin Türkçe metnine ekte yer verilmiştir (EK 3).

Kaynak: FSF Principles for Sound Compensation Practices

Link: http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_0904b.pdf

2. Uluslararası İşbirliği ve Bilgi Paylaşımı Standartlarına İlişkin İnisyatifler

FSB, uluslararası işbirliği ve bilgi paylaşımı standartlarına küresel bağlılığı teşvik için inisyatifler yayınlamıştır.

Bu inisyatiflerin odaklandığı ilk husus, finansal düzenleme ve denetim alanında uluslararası işbirliği ve bilgi değişim standartlarına olan bağlılığın güçlendirilmesidir. Finansal piyasaların küresel ölçekte olması nedeniyle yardımlaşma ve bilgi değişimindeki zayıflıklar düzenleme ve denetim otoritelerinin finansal kuruluşların küresel operasyonlarının yeterli seviyede denetlenmesine yönelik kanun ve düzenleme çalışmalarını zayıflatmaktadır.

FSB'nin inisyatifleri G20 Liderleri tarafından Nisan 2009 Londra Toplantısında yapılan çağrıya cevap vermektedir. Bu, Küresel Forum (Global Forum) ve OECD tarafından desteklenen vergi alanındaki uluslararası standartları ve FATF'in kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadeleyle ilişkin benzer inisyatiflerini tamamlamaktadır.

Kaynak: Promoting global adherence to international cooperation and information exchange standards

Link: http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_100310.pdf

III. DİĞER

A. MAKALE/RAPOR

IMF

Are Financial Crises Alike? Mardi Dungey, Renee Fry, Brenda González-Hermosillo, Vance L. Martin & Chrismin Tang, Ocak 2010

Bu çalışmada, tek bir modelleme çatısının yayılma/bulaşma etkisinin (*contagion effect*) ülke sınırlarını ve krizin gerçekleştiği varlık sınıflarını aştığı birçok farklı krizi temsil edip edemeyeceği araştırılmıştır. Bu kapsamda 1998'in ikinci yarısında gerçekleşen Rusya ve LTCM krizi, 1999'un başlarında Brezilya krizi, 2000 yılında dot-com krizi, 2001–2005 yıllarında Arjantin krizi ve 2007 yılında gerçekleşen ABD *subprime mortgage* ve kredi krizi analize konu edilmiştir.

Krizi tetikleyen sebepler ve krizlerin gerçekleştiği ekonomik ve kurumsal çevre ülkeler bazında değiştiğinden, finansal krizlerin birbirine benzemediğine dair ortak bir varsayım vardır. Son yıllar dikkate alınacak olursa, krizlerin tetikleyicisi olarak; devletin borçlarında temerrüde uğraması (Ağustos 1998, Rusya krizi), risk yönetim stratejileri (Eylül 1998, LTCM), sermaye akımlarının aniden durması (Brezilya krizi), spekülâtif balonların sönmesi (2000, dot-com), likidite daralması (ABD subprime) sayılabilir.

Krizi tetikleyen şokların tanımlanması finansal krizleri anlamının sadece bir yönüdür. İkinci ve tartışmasız olarak daha önemli olan yön, şokların krizin ortaya çıktığı kaynak ülkeden ülke sınırlarını aşarak başka ülkelere ve başka finansal piyasalara yayılmasına neden olan aktarım (*transmission*) mekanizmalarının tanımlanmasıdır.

Çalışmada, uluslararası varlık piyasaları arasındaki bağıntıları kuran aktarım mekanizmalarının faktör yapısına odaklanılmış, geniş kapsamlı bir yaklaşım stratejisi izlenmiştir. Faktör yapıları, Dungey ve Martin (2007) tarafından önerilen sınıflandırma dikkate alınarak üç geniş kapsamlı yayılmacı iletim mekanizmalarına uyarlanmıştır. Bu iletim mekanizmalarına aşağıda yer verilmiştir:

- Şokun belirli bir ülkede ve belirli bir varlık piyasasında ortaya çıkması ve bütün finansal piyasalara yayılması şeklindeki mekanizmalar,
- Şokun belirli bir varlık piyasasında (örneğin hisse senedi veya bono) ortaya çıkması ve piyasadaki diğer varlık sınıflarını etkilemesi şeklindeki mekanizmalar,
- Şokun belirli bir ülkede ortaya çıkması ve diğer ülkelerin varlık piyasalarını etkilemesi şeklindeki mekanizmalar.

Eğer bu iletim mekanizmalarının yapısının farklı finansal krizler için ortak olduğu gösterilebilirse; krizin kaynağı olan şokun doğası, etkilenen ülkenin ekonomik ve kurumsal çevresine bağlı olmaksızın bütün krizlerin benzer oldukları ileri sürülebilir. Ya da bu yayılma mekanizmalarının krizden krize değiştiği ortaya çıkarsa, krizlerin en az kaynak bazında ya da aktarım mekanizması bazında farklı oldukları ileri sürülecektir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin 1998'den 2007'ye kadarki hisse senedi ve bonoların günlük getirilerinin kullanıldığı çalışmada, amprik sonuçlar krizler arasındaki bütün bağlantıların istatistikî olarak anlamlı olduklarını, bundan dolayı finansal krizlerin benzer olduklarını göstermiştir.

Kaynak: Are Financial Crises Alike?

Link: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2010/wp1014.pdf>

Sovereign Default Risk and Private Sector Access to Capital in Emerging Markets, Udaibir S. Das, Michael G. Papaioannou & Christoph Trebesch, Ocak 2010

Gelişmekte olan ülkelerde bulunan şirketler, uluslararası sermaye piyasalarına daha evvel hiç olmadığı kadar yüksek miktarlarda erişmeye başlamışlardır. Gelişmekte olan ülkelerdeki şirketlerin dış borçlanma hacimlerinin yüksek artış göstermesine ilişkin birçok neden sayılmaktadır. Önde gelen nedenlerden birisi; gelişmekte olan birçok ülkenin, kamu bilanço risklerini azaltmada önemli bir ilerleme kaydetmiş olması dolayısıyla devlet riskinin (*sovereign risk*) son yıllarda düşük seviyelerde yer almasıdır. Devlet riskinin, uluslararası ve şirketler için sınır ötesi para akışlarında önemli bir rol oynadığı geniş bir şekilde kabul gören bir inanıştır. Bu kaniya rağmen, gelişmekte olan ülkelerde, devlet riskinin özel şirketlerin sermaye akımlarına ulaşmasında bir rol oynadığına dair çok az kanıt vardır.

Çalışmada, devletin temerrüt riskinin, özel sektörün uluslararası sermaye piyasalarına ulaşmasını (kredi bulma, bono ihraç etme ve hisse senedi ihraç etme yönünden) ne şekilde etkilediği analiz edilmiştir. Bu amaçla, 1980–2004 periyodu için devlet borçlanmasına dayalı krizlerin kurumsal şirketlerin kredi kaynaklarına ulaşması üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Analize, toplam 31 ülke ve bu ülkelerdeki şirketler konu edilmiştir. Burada, temerrüt olayı, ülkelerin 1980–2004 tarih aralığında yabancı özel sektöre borç yükümlülüğünü yerine getirememesi veya hükümetlerin mali sıkışıklık yaşadığı borçlanmaları orijinal anlaşma maddelerine göre daha az tercih edilebilir şartlarla yeniden yapılandırması olarak tanımlanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, devletin özel sektöre karşı temerrüde uğraması, özel sektörün dış kaynaklara ulaşmasında %40 azalışa neden olmuştur.

Ayrıca araştırma sonuçlarına göre borçlarla ilgili müzakerelerin gecikmesi, özel sektörün borçlanmasında negatif etkiye sahipken, IMF programları pozitif etkiye sahiptir.

Ayrıca çalışmaya göre, devletlerin özel sektöre karşı temerrüde uğraması, diğer devletlere karşı temerrüde uğramasına nazaran, özel şirketlerin kredi kaynaklarına erişimi üzerinde daha güçlü olumsuz etkiye sahiptir.

Çalışmada yapılan diğer bir analiz, 1993–2007 yılları arasındaki bir örneklem kullanılarak devletin temerrüt riskini ölçmede kullanılan hazine bonusu farkları (spredleri) ve ülke kredi notlarının, şirketlerin dış borç bulması üzerindeki etkisidir. Bu analize şirketlerin hisse senedi ihraç etmeleri yoluyla kaynak bulmaları da dahil edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; yüksek hazine bonusu spredleri (J.P. Morgan EMBI'den alınmıştır) ve düşük ülke notları (S&P ve Institutional Investor magazine'den alınmıştır), şirketlerin borç bulması veya hisse senedi ihraçlarının hacmi üzerinde güçlü bir olumsuz etkiye sahiptir.

Kaynak: Sovereign Default Risk and Private Sector Access to Capital in Emerging Markets

Link: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2010/wp1010.pdf>

Approaches to Corporate Debt Restructuring in the Wake of Financial Crises, IMF Staff Position Note, Thomas Laryea, Ocak 2010

Global finansal kriz, birçok ülkede kredi almanın zorlaşması ve tüketici talebinin azalmasını etkileyerek şirketlerin mali sıkışıklığına neden olmuştur. Ülkelerin şuan krizin kontrol altına alındığı ilk aşamadan uzaklaşıyor olması **nedeniyle**, şirketlerin bilançolarının düzeltilmesi ve kriz sonrası ekonomide belirli bir seviyeye ulaşması amacıyla şirket borçlarının sürdürülebilir şekilde yeniden yapılandırılması için bir dönemin başlaması beklenebilir. İflas kanunları, şirket borçlarının düzenli bir şekilde yeniden yapılandırılmasını desteklemekte önemli bir araçtır. Ancak, iflas kanunları çözümleri, kriz sonrası ortaya çıkması muhtemel olan borç sıkışıklığı ölçeğini çözebilmekte yeterli değildir. Burada önemli bir politika sorusu, borçların yeniden yapılandırılmasına teşvik sağlamak için (iflas kanunları reformlarına odaklanmak dahil) hükümet müdahalesinin ne şekilde düzenleneceğidir. Bu dokümanda, öncelikle finansal olmayan şirketler için borçların yeniden yapılandırılmasında makul bir hükümet müdahalesi için ekonomik durum tartışılmıştır. Daha sonra, kriz sonralarında şirketler için borçların yeniden yapılandırılmasında uygulanan üç kapsamlı yaklaşımın açıklanması için geçmiş krizlerden dersler çıkarılmıştır. Borçların yeniden yapılandırılmasında açıklanan bu yaklaşımlar aşağıda verilmiştir.

- *Piyasa yaklaşımıyla olay bazlı çözüm:* Bu yaklaşımda, borçlu şirketler ile kredi verenler, finansal yükün paylaşımıyla ilgili kapsam ve anlaşma maddelerini olay bazında bir araya gelerek, prensipte bir piyasa çözümü bulmaya çalışırlar. (örnek: 1990'larda Macaristan ve Polonya, Kore, Malezya ve 1990'ların sonlarında Tayland). Bu yaklaşım, bir piyasa yaklaşımı olmakla birlikte hükümetler bu şekildeki yeniden yapılandırmaları teşvik etmek için, yasal reformlar yoluyla önemli bir rol oynamaktadırlar.
- *Genel yaygın yaklaşım:* Bu yaklaşımda, borçlu şirketler ile kredi verenler arasındaki finansal yükün ne şekilde paylaşılacağı ve nasıl bir metot izleneceği hükümet tarafından doğrudan belirlenmektedir. Bu yaklaşımda bulunan çözümler, belirlenen kategoriler için ve tüm ekonomik birimlere, genel bir uygulama şeklinde olup, bireysel bazdaki durumlar dikkate alınmamaktadır. (örnek: Şili-1982, Meksika-1983). Bu yaklaşımda farklı iki karakteristik

bulunabilmektedir. Örneğin, yeniden yapılandırmaya katılan borçlu şirketlere vergi avantajı veya başka teşvikler sağlanması yoluyla mali destekler sağlanması ya da tüm zararın yasal ve zorunlu olarak kredi verenler tarafından üstlenilmesi. İkinci durum, kredi kültürüne zarar verdiği için bu stratejiden kaçınılmalıdır.

- *Araçözüm yaklaşımı:* Bu yaklaşım borçlular ve kredi verenler arasında karşılıklı müzakerelere dayanır, yasal ve düzenleyici reformlar yoluyla hükümetler tarafından teşvik görülür ve yeniden yapılandırmayı hızlandıran kamu kurumlarının kuruluşunu içerir.

Çalışmada, kapsamlı bir şekilde borçların yeniden yapılandırılması stratejilerinin tasarlanması ve uygulanmasındaki zorluklara karşı çözümler bulunmaya çalışılmış ve ayrıca bazı temel prensipler belirlenmiştir.

Kaynak: Approaches to Corporate Debt Restructuring in the Wake of Financial Crises

Link: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/spn/2010/spn1002.pdf>

Responding to Banking Crises: Lessons from Cross-Country Evidence, Enrica Detragiache and Giang Ho, Ocak 2010

Bankacılık krizlerinde, bankacılık sisteminin toparlanması için hükümet tarafından finansal kaynakların kullanılması, kamu borcunda yüksek bir artışa neden olmaktadır. Çalışmada, finansal kaynakların kullanılmasını taahhüt eden banka destek stratejilerinin, kriz dönemlerindeki ekonomik performansı geliştirip geliştirmediği sorgulanmıştır. Diğer bir deyişle, kamu bütçesini korumaya dayalı bir amaç ile krizlerin ekonomik maliyetini azaltma amacı arasında bir ödemiş (*trade-off*) olup olmadığı araştırılmıştır. Bu amaçla, Laeven ve Valencia (2008) tarafından IMF bünyesinde oluşturulmuş olan bir veritabanı kullanılmıştır. Bu veritabanında, 1980'den günümüze kadar meydana gelen bankacılık krizleri, bunların özellikleri ve bu krizler için alınan politika önlemleri yer almaktadır. Alınan politika önlemleri, kamu fonlarının kullanılmasını içeren veya içermeyen önlemler olarak iki gruba ayrılmıştır. Kamu fonlarının kullanılmasını içermeyen politika önlemleri olarak; banka mevduatlarının çekilmesinin geçici olarak önlenmesi, bankaların yasal sermaye gereksiniminden daha düşük sermaye tutmalarına göz yumulması örnek gösterilebilir. Kamu fonlarının kullanılmasını içeren politika önlemleri olarak ise banka mevduatları için hükümetin güvence vermesi veya bankalara sermaye takviye etmesi örnek gösterilebilir.

40 bankacılık krizinden oluşturulan örneklemden elde edilen kanıta göre, kamu bütçesi üzerinde risk oluşturan politikalar, kriz sonrası performans üzerinde iyileştirici değil kötüleştirici etki doğurmaktadır. Ayrıca, parlamentolu politik sistemlerin, kamu bütçesine maliyet yükleyecek olan banka kurtarma önlemlerinin alınmasına daha eğilimli oldukları görülmüştür. Bundan dolayı, bu durum da analize dahil edilmiş, ancak farklı bir sonuç elde edilememiştir. Bununla birlikte, yapılan bu çalışma sonucunda elde edilen sonuçlara dayanarak finansal maliyet oluşturan banka destekleyici önlemlerin alınmasından kaçınılmamalıdır.

Kaynak: Responding to Banking Crises: Lessons from Cross-Country Evidence

Link: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2010/wp1018.pdf>

BIS

The bank lending channel revisited, Piti Disyatat, Çalışma Raporu No:297, Şubat 2010

Bankaların aktarım mekanizmasındaki rolüne ilişkin araştırma yazınındaki temel önermelerden biri, para politikasının mevduatlar üzerinde doğrudan etki ettiği ve bu mevduatların kredilendirilebilir kaynak olarak banka kredilerinin itici gücünü oluşturduğudur. Bu raporda mevduat üzerindeki politik yaptırımların etkisinin yanlış değerlendirildiği tartışılmaktadır.

Kredi kanalının makaledeki yeniden formüle edilmiş halinde, para politikası etkisinin bankaların bilanço gücü ve risk algısı üzerinden çalıştığı önerilmektedir. Bu yeniden modelleme, geleneksel yaklaşımın tersine piyasaya dayalı fonlamanın, kanalın önemini artırdığını vurgulamakta, bankaların, bilançolarının yapısı/gücüne bağlı olarak, finansal sistemden kaynaklanan şoku artıran yada azaltan biçimde çalışabileceklerini ortaya koymaktadır.

Kaynak: The bank lending channel revisited

Link: www.bis.org/publ/work297.pdf

Illiquidity and all its friends, Jean Tirole, No: 303, Mart 2010

Rapor likidite sıkışıklığı ve beraberinde gündeme gelen, piyasanın durması, zararına satışlar (fire sales), bulaşma ve nihayetinde temerrüt ve kurtarma kavramlarını gözden geçirmektedir. Likiditenin neden tek bir istatistik ile anlaşılamayacağını açıklamakta ve halihazırda bir sermaye yeterliliği gerekliliği varken likiditeye ilişkin ayrı bir düzenleme ihtiyacını sorgulamaktadır.

Çalışmada diğer yandan, makroekonomik bir perspektifle toplu likidite sıkışıklıkları tartışılmakta, varlık fiyatlarına, piyasa fiyatıyla muhasebeleştirme ve sermaye yeterliliğinin nasıl tepki verdiği analiz edilmektedir. Sonuç olarak ise makro-ihiyati (macroprudential) politikaların gerekliliği vurgulanmaktadır.

Kaynak: Illiquidity and all its friends

Link: <http://www.bis.org/publ/work303.htm>

Accounting alchemy, Robert E Verrecchia, No: 302, Mart 2010

Muhasebe seçeneklerine ilişkin anlaşmazlığın temelinde genelde piyasa katılımcıları ve firma yöneticilerinin sezgisel davrandıkları tartışması yer almaktadır. Tartışma, muhasebe metodunun raporlanan kazançları düzenli olarak farklı yansıtmayı yansıtmadığı ve nakit akışlarına herhangi bir etkiden bağımsız olarak ekonomik değeri artırma/azaltma olasılığı üzerine yoğunlaşmaktadır. Yatırımcıların ve firma yöneticilerinin sezgisel davranışlarına dayalı tartışmalar, standart ve düzenlemelerin uygulanabilirliğine ilişkin kararları etkilemektedir.

Kaynak: Accounting alchemy

Link: <http://www.bis.org/publ/work302.pdf>

Quarterly Review

BIS üç aylık bültenini (Quarterly Review) yayınlamıştır (Mart 2010).

Bültende finansal piyasalarda son dönemdeki gelişmelere yer verilmektedir. Global ekonomik toparlanmanın düzeyindeki farklılıklara değinilmekte, yüksek miktarda mali açıkların gölgesinde ulusal kredi risklerine ilişkin kaygılar ele alınmaktadır. Ayrıca uluslararası bankacılığa ve finansal faaliyetlere ilişkin son dönem BIS verileri sunulmaktadır.

Bunlara ek olarak bültende 4 adet makaleye yer verilmiştir.

Kaynak: BIS Quarterly Review, March 2010

Link: http://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt1003.htm

World Bank**Safe and Sound Banking: A Role for Countercyclical Regulatory Requirements?
Gerard Caprio, WPS5198**

2007-2009 yılları arasındaki krize ilişkin analizlerin birçoğu gelişmiş ülkelerde meydana gelen gayrimenkul ve varlık piyasalarındaki balona dikkat çekmektedir. Bunun sonucunda Basel-2 ve benzeri düzenleyici mevzuatın ekonomik döngüye olan duyarlılığının nasıl azaltılabileceği fikri tartışılmaya başlanmıştır. Raporda söz konusu politikaların temel mantığı irdelenerek katkı sunulmaya çalışılmaktadır. Dinamik karşılık (veya sermaye) gereksinimi belirlenmesi uygulaması potansiyel olarak ekonomik döngü etkisini azaltmanın bir yolu olarak görünmektedir. Karşılıkların söz konusu yöntemle hesaplanması İspanya ve Kolombiya'da halihazırda uygulanmaktadır. Bu uygulamaların çok yeni olması sebebiyle verilerin sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesi mümkün görünmemekle birlikte ekonomik döngünün etkisini azaltma noktasında sanıldığı kadar etkili

olmadıkları düşünölmektedir. Bu dokümanda dinamik karşılık ve sermaye gereksinimi hesaplamalarında dikkate alınması gereken hususlar ve uygulamada karşılaşılan zorluklar değeriendirilmekte, mevcut uygulamaların beklentileri karşılama da neden sınırlı kaldığı da irdelenmektedir. Raporun son kısmında ise finansal sistemlerini krizlere karşı korumak isteyen gelişmiş öлке otoritelerine tavsiyeler yer almaktadır.

Kaynak: Safe and Sound Banking: A Role for Countercyclical Regulatory Requirements?

Link: http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2010/02/03/000158349_20100203114123/Rendered/PDF/WPS5198.pdf

B. HABERLER

1. BIS: Yeni Başkan Noyer

BIS Yönetim Kurulu Başkanlığı'na (görev süresi dolan Meksika Merkez Bankası Başkanı Guillermo Ortiz'in yerine) 7 Mart 2010'dan geçerli olmak üzere Fransa Merkez Bankası Başkanı 'Christian Noyer' seçilmiştir.

Kaynak: BIS Board elects Christian Noyer as new Chairman

Link: <http://www.bis.org/press/p100308.htm>

EK 1: RİSK YÖNETİMİNE İLİŞKİN İLERİ SEVİYE İLKELER

Yönetişim ve Risk Kültürü

- Banka çapında güçlü bir risk kültürünün var olması etkin risk yönetimi için gerekli olan en önemli faktörlerden birisidir. Böyle bir risk kültürünün oluşması için gerekli olan şartlardan bir tanesi CRO veya CRO yoksa doğrudan üst yönetime bağlı olarak ve onun sorumluluğunda çalışan, bağımsız, kapsamlı (tüm risk türlerini, iş kollarını ve ilgili riskleri kapsayan) ve banka büyüklüğü ile orantılı bir risk yönetimi biriminin tesis edilmesidir.
- Banka yönetim kurulu, üst yönetimle ilişkileri düzenlemek ve uygun iş uygulamaları ve stratejik planlamayı yapmakla sorumludur. Dolayısıyla yönetim kurulunun işlevini yerine getirirken yapılan işi ve işe ilişkin riskleri tamamen anlaması çok önemlidir. İcrai birimlerin başında bulunan yöneticiler sorumlulukları kapsamındaki işleri iyi anlamak durumundadırlar. Buna ilaveten kendi sorumluluklarında olmayan ancak banka tarafından faaliyet gösterilen alanlara ilişkin olarak da bilgi sahibi olmalıdırlar. İcrai birimlerin başında bulunan veya denetim komitesi üyesi olan kişiler finans piyasasında tecrübe sahibi olmalıdırlar veya bu kişilerin daha önce uğraşmış oldukları işler finans piyasasıyla ilintili olmalıdır.
- Tüm banka personeli kendisinin ve başkalarının rolleriyle ilgili risklerin belirlenmesi ve takibi konusundaki sorumluluklarının farkında olmalıdır. Risk kültürü, bankanın finansal olan veya olmayan tüm iş kolu ve birimlerini kapsamalı ve tüm risk çeşitlerini içermelidir. Risk politikaları tüm iş kolları göz önünde bulundurularak hazırlanmalı ve sadece aşağıdan yukarıya bir yapıda değerlendirilmemelidir.
- Bankalar uygun bir iletişim politikası ile desteklenmiş, bankanın büyüklüğü ve karmaşıklığıyla orantılı ve risk profili ile uyumlu, tutarlı bir risk kültürü uygulamalı ve sağlam bir risk yönetimi sistemi kurmalıdır.
- Risklerin yönetimi yazılı hale getirilmeli (sorumluluklar, risk toleransı ve risk iştahı vb.) ve gerektiğinde güncellenmelidir. Personel, kendi rolleri ile ilgili olarak gerekli olan bilgiler göz önünde bulundurularak risk yönetimi uygulamaları hakkında bilgilendirilmelidir. Bankanın risk yönetimi sistemi bağımsız taraflarca gözden geçirilmelidir.

Risk İştahı ve Risk Toleransı

- Bir bankanın iflasının veya banka zararının kamu tarafından karşılanmasının, banka sahipleri ve yönetiminin maruz kalacağı zararın ötesinde doğuracağı sosyal zararlardan ötürü, bankaların almak istedikleri risklerin düzeyi denetim ve düzenlemeye tabidir. Risk iştahı ve risk toleransı sadece bankanın içsel bir risk düzeyi belirlemesine bağlı olmayıp, bankanın o anki finansal durumu ve stratejik yönüne göre değişiklik göstermektedir. Mevduatları güvence altına almak

amacıyla bankalar özellikle sermaye ve likidite gereksinimi uygulamalarıyla düzenleme altına alınmaktadır.

- Bankalar risk iştahları ve risk toleranslarını, belirli bir kredi notunun altındaki firmalara kredi vermemek veya hedef bir sermaye getirisi belirlemek (bazen bu hedefin oynaklığı üzerinde bir limit tesis ederek) gibi farklı şekillerde ifade edebilmektedir. Bankaların hem bu limitleri belirlemesi hem de bu limitlerin birbiriyle tutarlı olması önemlidir. Aynı zamanda bu limitler bankanın tabi olduğu sermaye ve likidite gereksinimleri ile de tutarlı olmalıdır.
- Risk iştahı ve risk toleransı belirlenirken banka bilanço dışı işlemleri de kapsayacak şekilde tüm risk türlerini göz önünde bulundurmalıdır.
- Üst yönetim ve yönetim kurulu, bankanın faaliyetleri ve büyüklüğü ile orantılı bir risk iştahı ve risk toleransının belirlenmesinden sorumludur.
- Üst yönetim ve yönetim kurulunun risklerin izlenmesindeki rolleri açıkça belirlenmelidir. Yönetim kurulu, risk yönetim birimi veya denetim komitesince sağlanan bilgiler ışığında bankanın risk iştahı ve risk toleransının belirlenmesi ve bu tutarların gözden geçirilmesinden sorumlu olmalıdır.
- Üst yönetim, yönetim kurulunun gözetiminde olmak kaydıyla, risk yönetiminden günlük bazda sorumludur. Bankacılık sektörünün ve ekonominin hareketli yapısı nedeniyle, risk yönetim sistemi sürekli gözden geçirilmeli ve bankanın stratejileri uyarınca sağlanmalıdır. Özellikle üst yönetim, bankanın alım-satım, kredi, likidite ve diğer risk türleri için banka faaliyetleri ve yapısıyla uyumlu limitlerin, ekonomik durgunluk durumları da göz önünde bulundurularak belirlenmesini sağlamalıdır. Sonuç olarak bankalar, risklerin banka risk iştahı ve toleransı ile tutarlı olan belirli sınırlar içerisinde kalmasını sağlayan süreçlere sahip olmalıdırlar.

CRO'nun Rolü ve Risk Yönetim Birimi

- Banka tüm organizasyon çapında risk yönetim fonksiyonundan sorumlu olan ve diğer birimlerle risk yönetimi çerçevesindeki koordinasyonu sağlayan bir personel belirlemelidir. Bu kişi genelde CRO olarak adlandırılır. Ancak bankanın faaliyetleri ve yapısı nedeniyle bu görevin bir kişiye atanmasının uygun olmadığı durumlarda iç kontrolden sorumlu olan kişi risk yönetiminden de sorumlu olabilir.
- CRO banka kararlarında etkili olmasını sağlayacak (özellikle veto hakkı) düzeyde statü ve bağımsızlığa sahip olmalıdır. CRO'nun banka içerisindeki pozisyonu, bankanın risk iştahı ve toleransı ve stratejileriyle uyumlu olmayan gelişmeleri doğrudan yönetimle paylaşabilmesini sağlayabilecek bir yapıda olmalıdır. Yönetim kurulunun gerekli görmesi durumunda CRO doğrudan yönetime veya denetim komitesine raporlama yapmalıdır.
- CRO, bankanın risk profiliyle uyumlu bir deneyime sahip olmalıdır. CRO, yönetimin bankanın risk profilini anlamasını sağlayan en önemli kişi olmalıdır.

- Risk yönetimi fonksiyonu da bankanın risk profiliyle uyumlu bir deneyime sahip olmalıdır. Risk yönetimi fonksiyonu bankanın maruz kaldığı risklerin belirlenmesi, ölçülmesi ve değerlendirilmesinde en önemli yere sahip olmalıdır. Risk yönetimi fonksiyonu, içsel derecelendirme sistemlerinin ve risk modellerinin izlenmesi ve onaylanmasından ve yeni ürünlere ilişkin risklerin analiz edilmesinden sorumlu olmalıdır.
- Risk yönetimi fonksiyonu bankanın strateji ve karar alma süreçlerinin şekillenmesinde aktif bir role sahip olmalıdır.
- Bankalar, risk yönetimi fonksiyonunun, faaliyetlerini incelediği icrai birimlerden bağımsız olmasını sağlamalıdır. Fonksiyonun organizasyondaki yeri, görevi gereği diğer birimlerden temin etmesi gereken bilgilere ulaşmasını sağlayacak bir konum olmalıdır. Ancak her halükarda risk yönetimi fonksiyonu karar alıcı olan birimle çok yakın çalışmalıdır.
- Risklerin yönetimi sadece risk yönetimi fonksiyonunun görevi değildir. Bu tüm yönetim ve personelin sorumluluğudur, herkes bu sorumluluğun farkında olmalıdır.
- Yönetim kurulu ve üst yönetim, risk yönetimine ayrılan kaynakların, fonksiyonun görevini icra edebilmesine imkan sağlayacak miktar ve nitelikte olmasını sağlamalıdır. Bu kaynaklar bankanın risk yönetimi ve stratejik hedefleriyle uyumlu olmalıdır. Bu kapsamda yeterli insan kaynağı (gerekli deneyim ve nitelikte) ve gerekli iç ve dış veriye ulaşım imkanı sayılabilir.

Risk Modelleri ve Risk Alanlarının Birleştirilmesi

- Bankalar riskin yapısından bağımsız olarak (bilanço içi veya dışı, sözleşmeye bağlı veya değil vs.) grup ve portföy bazında tüm iş kollarındaki tüm ilgili riskleri belirlemeli ve yönetmelidirler.
- Bankalar herhangi bir model veya metodolojiye bağımlılıktan kaçınmalıdır. Modelleme ve risk yönetimi teknikleri her zaman risk yönetiminin sadece bir parçası olarak görülmeli ve her zaman uzman görüşüyle desteklenmelidir.
- Bankanın çok yüksek ekonomik sermaye getirisi sağlayacağını öngören modeller altında modelde bir takım eksikliklere işaret ediyor olabilirler (bazı risklerin gözden kaçırılması gibi).
- Alınan risk düzeyi ile ilgili kararlar sadece sayısal bilgilere ve model çıktılarına dayanmamalı ve bu modellerin eksik kalabileceği noktaları da değerlendiren uzman görüşleriyle desteklenmelidir. İlgili makroekonomik veriler ve trendler, riskler üzerindeki olası etkilerini anlamak üzere değerlendirilmelidir. Bu değerlendirmeler kararlar alınırken göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle bankalar, stres testi uygulamalarının, şokun süresi ve büyüklüğü gibi varsayımlardan çok fazla etkilendiğinin farkında olmalıdırlar.
- Bankalar tüm riskleri bir bütün olarak değerlendirebilmelidirler. Yeni bir ürün veya faaliyet söz konusu olduğunda bankalar ilgili riskleri bütünlük bir yapıda ele alabilmelidirler.
- Yönetim kurulu, üst yönetim, iş kolları ve risk yönetim fonksiyonu arasında risk ölçümü, analizi ve izlenmesiyle ilgili bilgilerin paylaşılabilmesi amacıyla banka içerisinde şeffaf ve düzenli bir iletişim altyapısı tesis edilmelidir.

- Banka iç süreçleri ve bilgi sistemleri, ilgili tüm risklerin birim, iş kolu ve portföy bazında belirlenebilmesine, ölçülebilmesine ve izlenebilmesine imkan sağlayan tutarlı ve güvenilir bir yapıda tesis edilmelidir.

Yeni Ürün Onay Politika ve Süreci

- Bankalar; sadece yeni geliştirilen ürünlerin onaylanması değil, var olan ürünlerdeki önemli değişikliklerle ilgili onaylama süreçlerini de içeren, onaylı bir “yeni ürün onay politikası” (YÜOP) hazırlamalı ve dokümanete etmelidirler.
- Yeni ürün onay politikası; yeni piyasalara girilmesi, yeni ürünlerle ilgili işlemlerin yapılması, “yeni ürün/piyasa/iş kolu” tanımlarının banka çapında yeknesak hale getirilmesi, onay süreçlerinde kurulacak grupların belirlenmesi (muhtemelen geçici bir toplantı grubu) ve diğer konuları (fiyatlama modelleri, kar/zarar, yazılım, back ve middle ofis, risk yönetimi araçları vb.) içermelidir.
- Yeni ürün, piyasa ve iş kolları dikkatle incelenmelidir ve banka bu konudaki ilgili tüm riskleri anlayacak ve izleyecek kapasitede içsel araçlara sahip olduğundan emin olmalıdır.
- Risk yönetimi fonksiyonu yeni ürün onay ve var olan ürünlerin değişim süreçlerinde rol oynamalıdır. Tüm iş kolu ve birimlere ilişkin yeni ürün veya değişen ürünlere ilişkin uygulama planları risk yönetim fonksiyonuna sunulmalıdır ve risk yönetimi fonksiyonu, değiştirilen bir ürünün gerektiğinde YÜOP kapsamında değerlendirilmesine karar verme gücüne sahip olmalıdır.

EK 2: KURUMSAL YÖNETİMİN GÜÇLENDİRİLMESİNE YÖNELİK İLKELER

YÖNETİM KURULU (YK)

YK'nın Sorumlulukları

1- Bankanın stratejik amaçlarının, risk stratejisinin, kurumsal yönetiminin, kurumsal değerlerinin uygulamasının onaylanması ve izlenmesi de dahil olmak üzere, bankanın tüm sorumluluğu yönetim kurulundadır. YK aynı zamanda üst yönetimin izlenmesinden de sorumludur.

YK'nın Nitelikleri

2-YK üyeleri pozisyonları için eğitim de dahil olmak üzere, gerekli niteliklere sahip olmalı ve bu durum korunmalıdır. Kurumsal yönetim içindeki rollerini açık bir şekilde anlamış ve banka faaliyetlerine ilişkin olarak etkin ve tarafsız karar verebilir olmalıdırlar.

YK'ya özel uygulamalar ve yapı

3-YK kendi işleri için uygun kurumsal uygulamaları tanımlamalı ve bu uygulamaların iyileştirme amacıyla izlenmesi ve dönemsel olarak gözden geçirilmesini sağlamak üzere gerekli araçlara sahip olmalıdır.

Grup Yapıları

4-Grup yapılarında, ana kuruluş YK, grup çapında yeterli kurumsal yönetim uygulamasından ve grup ile iştiraklerinin yapısı, işleri ve risklerine uygun kurumsal politika ve mekanizmalara sahip olmasının sağlanmasından sorumludur.

ÜST YÖNETİM

5-YK önderliğinde üst yönetim, bankanın faaliyetlerinin iş stratejisi, risk tolerans/iştahı ve YK tarafından onaylanmış politikalarla uyumlu olmasını sağlamalıdır.

RİSK YÖNETİMİ VE İÇ KONTROL

6-Bankaların yeterli yetki, itibar, bağımsızlık, kaynak ve YK'ya erişimi olan bağımsız bir risk yönetim fonksiyonu (CRO-Risk Yönetim Başkanı veya dengi de dahil olmak üzere) olmalıdır.

7-Riskler sürekli olarak bankanın tamamında ve kuruluş bazında tanımlanmalı ve izlenmeli, banka risk yönetimi ve iç kontrol altyapılarının karmaşıklığı, bankanın risk profilindeki tüm değişikliklere (büyüme dahil) ve dışsal risk dünyasındaki değişikliklere uyum sağlamalıdır.

8-Etkin risk yönetimi banka içinde risk konusunda, hem banka çapında hem de YK ve üst yönetime raporlama yapılması yoluyla, güçlü iletişim gerektirmektedir.

9-YK ve üst yönetim, iç denetim fonksiyonu, dış denetçiler ve iç kontrol fonksiyonlarınca yapılan çalışmalardan etkin bir şekilde yararlanmalıdır.

ÜCRETLENDİRME

10- YK ücretlendirme sistemlerinin tasarım ve işleyişini aktif şekilde izlemeli, arzu edildiği şekilde çalışmasını sağlamak üzere sistemi gözden geçirmeli ve denetlemelidir.

11- Bir çalışanın ücreti üstlenilen riskle orantılı olarak belirlenmelidir: Ücretlendirme tüm risk türlerine göre ayarlanmalıdır; ücret sonuç/çıktıları, risk sonuç/çıktıları ile paralel olmalıdır; ücret ödeme planları risklerin yayıldıkları zamana duyarlı olmalıdır; nakit, varlık yada diğer türlerdeki ücret ödemeleri risk dağılımı ile tutarlı olmalıdır.

KARMAŞIK YADA ŞEFFAF OLMAYAN KURUMSAL YAPILAR

12-YK ve üst yönetim bankanın operasyonel yapısını ve ortaya çıkardığı riskleri bilmeli ve anlamalıdır (know your structure).

13- Özel amaçlı yada ilgili yapılarla faaliyet gösteren yada şeffaflığa izin vermeyen yada uluslar arası bankacılık standartlarına uyum sağlamayan bölgelerde faaliyet gösteren bankalarda, YK ve üst yönetim bu faaliyetlerin amaç, yapı ve kendine has risklerini anlamalıdır. Ayrıca tanımlanan riskleri azaltmaya çalışmalıdır. (understand your structure).

Kamuya Açıklama ve Şeffaflık

14-Bankanın kurumsal yönetimi hissedarlar, mevduat sahipleri, ilgili hak sahipleri ve piyasa katılımcıları için yeterli şeffaflıkta olmalıdır

DENETİM OTORİTELERİNİN ROLÜ

1-Denetim otoriteleri etkin kurumsal denetime ilişkin beklentileri konusunda bankalara rehberlik etmelidir.

2-Denetim otoriteleri, bankaların kurumsal yönetim politika ve uygulamaları ile ilke uygulamalarını düzenli olarak kapsamlı şekilde değerlendirmelidir.

3-Denetim otoriteleri bankaların kurumsal yönetim politika ve uygulamalarına ilişkin düzenli değerlendirmelerini içsel raporlar ve ihtiyati raporların bir kombinasyonu ile desteklemelidirler.

4-Denetim otoriteleri, kurumsal yönetim politika ve uygulamalarında maddi eksiklikler olan bankaların bunları düzeltmek üzere etkin ve zamanında iyileştirici tedbirler almasını istemelidir, bunun için gerekli araçlara sahip olmalıdır.

5-Denetim otoriteleri kurumsal yönetim politika ve uygulamalarına ilişkin olarak diğer bölgelerdeki ilgili denetim otoriteleri ile işbirliği yapmalıdır. İşbirliği anlaşmaları, denetçi çalıştayları (supervisory colleges) ve denetimcilerin periyodik toplantıları buna yönelik araçlar arasında yer alabilir.

EK 3:**TAVSİYE LİSTESİ:****ÜCRETLENDİRME KONUSUNA İLİŞKİN GÖZDEN GEÇİRME**

1. FSB Üyeleri 2010 yılında düzenleme ve/veya denetim inisiyatiflerine ilişkin Prensiplerin ve Standartların son şeklini vermeli ve yürürlüğe koymalıdır.
2. Firmalar, risk ve performans ile uyumlu ücretlendirme planları konusunda ilerleme çalışmalarına 2010 ve sonrasında da devam etmelidir. Bu çalışmalar ücretlendirme politikalarının riske ayarlı olduğunu gösterebilmelidir.
3. Uluslararası denetim otoritesi heyetleri, ücretlendirme konularına ve uygulamalarına ilişkin, özellikle önemli sınır ötesi finansal kurumlarda, bilgi değişimi ve yardımlaşma seviyesini yükseltmelidir. Risk yönetimi, Denetim Konseylerinde (gerekli ücretlendirme uygulamalarını da içeren) her zaman geçerli olan bir gündem maddesi olmalıdır.
4. Diğer ülkelerde önemli faaliyetleri bulunan kuruluşlara sahip ev sahibi ülkeler, ilgili denetim otoriteleri ile yaklaşım tutarlılığını sağlamak amacıyla ikili çalışmalar koordine etmelidir.
5. FSB Üyeleri, kendi yetki alanı içinde finansal hizmetler sektöründeki tüm önemli finansal kurumların (ilgili ulusal otoriteler tarafından tanımlanan) yasal durumlarına bakılmaksızın, sağlam ücretlendirme uygulamalarını takip etmesini sağlamak için çalışmalıdır.
6. Denetçiler aktif olarak ücretlendirme komitelerinin oluşumunda uzmanlık ve bağımsızlık standartlarına uyumluluğu kontrol etmelidir.
7. Basel Komitesi, başvurular için Ekim 2010 sonuna kadar, bugüne kadar edinilen tecrübeler ışığında risk ve ücretlendirme planlarının performans uyum ve etkinliğini metodolojiler aralığında değerlendiren bir rapor geliştirmelidir. Söz konusu rapor şu alanları içermelidir; bonus havuzunda ve kişisel ücretlendirmelerde risk ve performansı içeren yöntemler, ertelenmiş ücretlendirme tasarımı, yeterli performans ölçüleri, performans ölçüleri ve ertelenmiş ücretlendirme araçlarının nihai değeri arasındaki ilişki, ödeme programlarının risklerin zaman dilimlerine uyumu, erteleme kaynakları, kuralların uygulanmasındaki ölçülülük, kuruluşların ölçeğinin ve karmaşıklığının dikkate alınması, iş modelleri ve risk toleransı. Bu rapor rehber için temel olarak kullanılabilir.
8. FSB tavsiyeleri ile Basel Komitesi, ücretlendirmeye ilişkin açıklama gerekliliklerini Basel II Üçüncü Blokte dikkate almalı, 2010 sonuna kadar İkinci Blok kapsamında ücretlendirmeye ilişkin mevcut açıklama gerekliliklerine daha fazla özellikler eklemelidir.
9. FSB 2011'in 2 nci çeyreğinde ücretlendirmeye ilişkin, ülkeler tarafından yürürlüğe konan önlemlerin bugüne kadar olan etkisini değerlendirmeli; İlkeler ve Standartlar ve ilgili ulusal kurallar ile sektörün uyum içinde ilerlemesine ilişkin takip incelemesi yapmalıdır.
10. Bu gözden geçirmeyi desteklemek amacıyla FSB, üyeleri ile çalışarak, gözden geçirmeyi yapacak takım için İlkelerin ve Standartların uygulanmasına yönelik ilerlemeyi değerlendirmek amacıyla kriterler geliştirmelidir.

**BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

Atatürk Bulvarı No:191 06680 Kavaklıdere / ANKARA
Tel: 0 (212) 337 72 72 **Fax:** 0 (212) 337 71 66 **W**www.bddk.org.tr